

Siūlymų 2020-12-14 geografijos BP projektui apibendrinimas

Skelbiame siūlymų, gautų atnaujintos pradinio ir pagrindinio ugdymo istorijos bendrosios programos 2020-12-14 d. projektui, apibendrinimą. Dėkojame už gautus siūlymus. Juos gavome iš Moksleivių sąjungos.

Siūlymas	Atsižvelgta/neatsižvelgta	Pagrindimas kodėl neatsižvelgta
<p>Pasiūlymai:</p> <p>1. Esamą formuluotę: orientuojasi gamtinėje ir visuomeninėje aplinkoje, naudoja kartografijos kūrinius ir geografines informacines sistemas (GIS), kaip patikimus informacinius šaltinius;</p> <p>keisti į: orientuojasi gamtinėje ir visuomeninėje aplinkoje, naudoja kartografijos kūrinius ir geografines informacines sistemas (GIS), skaitmenines priemones, kaip patikimus informacinius šaltinius;</p>	<p>Neatsižvelgta</p>	<p>1. <i>Skaitmeninės priemonės</i> – labai neapibrėžta, gal čia turima omenų skaitmeninės <i>mokymo</i> priemonės. O tai jau <i>didaktikos</i> dalykai, kurie nurodomi BP rekomendacijose. Be to, geografijos <i>požiūriu</i>, tai negalima laikyti „patikimais informacijos šaltiniais“. Kartografijos kūriniai taip pat yra <i>skaitmeniniai</i> ir <i>analoginiai</i>, nekalbat jau apie GIS.</p>
<p>Kompetencijų ugdymas dalyku</p> <p>Pasiūlymai:</p> <p>1. Prie pažinimo/kultūrinės kompetencijos įtraukti netoli mokyklos esamą lankytino kultūrinio, gamtinio objekto ar muziejaus aplankymą, tokiu būdu moksleiviai bus skatinami stebėti ir pažinti aplinką aplink save, gamtos ir visuomenės priklausomybę, analizuoti ir atrasti pavyzdžius arti savęs ir savo artimoje aplinkoje;</p> <p>2. Papildyti socialines, emociškes ir sveikos gyvenenos bei pilietiškumo kompetencijų raiškos turinį. Įtraukiant tokius grupių pavyzdžius, kaip: skirtingos tautos, lyties, rasės, religijos, socialinės ir kultūrinės. Išplėtoti turinį ties grupių ir bendruomenių suvokimu ir pagarba, individo ir visuomenės bendrabūvio būdų, bendruomeniškumo ir pilietiškumo vertinimą, gebėjimą paaiškinti kodėl nuostatos skirtingose kultūrose gali būti skirtingos;</p> <p>3. Į kūrybiškumo kompetencijos raiškos turinį, ties kūrybinėmis praktikos veiklomis įtraukti daugiau pavyzdžių, kaip: schemas, asmenybių ar įvykių grafiniai paveikslai, muliažai, maketai, disputai, teatralizuotos diskusijos ir pan.;</p>	<p>Neatsižvelgta</p>	<p>1. Kompetencijos – ne metodiniai nurodymai, be to yra bendra sąlyga „...suprasti gamtinę, socialinę, kultūrinę aplinką ir sėkmingai joje veikti...“. Daug kur akcentuojamas pažinimo / mokymo principas <i>nuo lokalaus iki globalaus lygmens</i>, mokymasis <i>apie savo gyvenamąją vietą</i>. Mokytojai supranta, kas yra <i>lokalus lygmuo, kraštotyris principas, vieta grįstas mokymas</i>.</p> <p>2. Ši kompetencija apie <i>veikseną</i> (gyvenseną), o ne apie <i>žinias</i>. Geografijoje mokoma nurodytų dalykų. Ką reiškia <i>socialinės</i></p>

4. Prie komunikavimo kompetencijos pridėti: mokiniai mokosi bendrauti su bendraklasiais vartojant geografines sąvokas.

kultūrinės? (neužbaigtas sakiny). Socialiniai, kultūriniai ir kiti geografiniai skirtumai – vienas iš visuomeninės geografijos turinio pagrindų.

3. Tai ne kompetencijos, o mokymo priemonės. BP konkretūs pavyzdžiai nepateikiami, o tik nuorodos į pavyzdžių naudojimą, pateikimą. Be to, toliau jau išvardytos mokymo priemonės – tai ne BP dalykai. Užsiminta nuoroda į menines raiškos priemones yra įvardyta 4.5. geografijos pasiekime.

4. Kažin ar pavyks sėkmingai bendrauti per geografines sąvokas... Ugdymo uždaviniuose nurodytas tinkamas *geografinių sąvokų ir vietovardžių vartojimas bei taikymas.*

Geografijos pasiekimų raida

Pasiūlymai:

1. 4.1 punktą papildyti, kad moksleiviai **ne tik geba užduoti klausimus, bet ir bando į juos atsakyti;**
2. 4.2 punktą papildyti, kad **moksleiviai geba suprasti esminius skirtumus ir panašumus tarp skirtingų šaltinių** (rašytiniai, daiktiniai ir kt.);
3. 4.5 punktą papildyti: prie informacijos, tyrimų pristatymų **pridėti ir technologines priemones** (pvz.: pateiktis, vaizdo filmukus).

Neatsižvelgta

1. 4-as pasiekimas skirtas geografinių tyrimų procedūrai (logikai). Taigi 4.1. – keliam klausimus, o 4.5. – atsakom į iškeltus klausimus.

2. Šaltinių skirstymas į pirminius, antrinius ir tretinius yra labiau kompleksiškas, tikslingas ir funkciškai pagrįstas. *Daiktiniai šaltiniai*, čia turbūt turima omeny archeologinius radinius?

3. 4.5. Skirtas išvadų formulavimui, o priemonėms (pirmumas teikiamas

		formai) skirta 4.3. pozicija.
<p>Mokymosi turinys 5 – 6 klasėms</p> <p>Pasiūlymai:</p> <p>1. 6 klasės temoje „Orientavimasis vietovėje“, mokymosi turinys <i>Naudoja kompasą, visuotinę padėties nustatymo sistemą (GPS)</i> nesutampa su pasiekimų raida, kadangi šie dalykai minimi vyresnėse klasėse. Siūlome koreguoti šią dokumento vietą ir 6 klasės pasiekimų raidą suvienodinti su mokymosi turiniu;</p> <p>2. Taip pat, pastebime, jog dokumente nėra minima jokių svarbių asmenybių, todėl siūlome temoje „Orientavimasis vietovėje“, prie Didžiųjų geografinių atradimų paminėti susijusias asmenybes (Kristupas Kolumbas, Vaskas da Gama, Fernandas Magelanas);</p> <p>3. Į 6 klasės temą „Atmosfera ir orai“ kaip nagrinėjamą aspektą įtraukti klimato atšilimą: kokią įtaką klimato atšilimui daro visuomenė, ką galime dėl to padaryti, kodėl tai vyksta;</p> <p>4. Temoje „Valstybės ir gyventojai, Lietuva Europoje“ orientuojamasi vien tik į Lietuvos didmiesčius, todėl siūlome pasirinktinai tarp nagrinėjamų miestų įtraukti savo gimtąjį miestą, rajoną ar kitą bet kurį kitą moksleivį dominantį Lietuvos miestą;</p> <p>5. Sąvokos, kurias siūlome įtraukti: „Orientavimasis vietovėje“ - dienovidinis; „Valstybės ir gyventojai, Lietuva Europoje“ - tautinės mažumos; „Atmosfera ir orai“ - šiltnamio efektas (perkelti iš 10 klasės, nes minima ankstesnėse klasėse).</p>	<p>Neatsižvelgta</p>	<p>1. Mokiniai <i>pa(si)renka ir derina įvairias orientavimosi priemones</i>, o tuo tarpu kaip 10 klasėje – tikslingai naudoja GIS ir GPS <i>technologijas</i>, greta įvardytas gebėjimas (antra pastraipa) skirtas erdviniams tyrimams.. Būtų keista šeštokus atriboti nuo GPS naudojimosi funkcijos telefone...</p> <p>2. Orientavimasis yra <i>gebėjimas</i>, o keliautojai, asmenybės – jau <i>žinios</i>. Be to, BP vengta taip vadinamų vieninių sąvokų.</p> <p>3. Klimato atšilimas – sudėtingas procesas (o kartais net nepripažįstamas), o ši tema, dar kitaip galima pasakyti, skirta meteorologijai ir su klimato sąvoka tik <i>susipažįstama</i>.</p> <p>4 Niekas nedraudžia pasirinkti savo gimtąjį ar mėgstamą miestą. Tai leidžia aukščiau įvardyti didaktiniai principai ir mokymo metodai. Be to, dar yra skirta 30 proc. mokymosi laiko, mokytojų ir mokinių laisvam pasirinkimui.</p> <p>5. Sąvokos skirstomos į kelias grupes: esminės (pagrindinės, bendrosios) ir priklausomos (pereinančios į vienines). Taigi <i>dienovidiniai</i> priklauso <i>geografiniam tinklui, tautinės</i></p>

		<p><i>mažumos – tautinei sudėčiai. Šiltnamio efektas – taip pat sudėtingas reiškinys. Be to, 10 kl. jau mokoma klimato, o ne meteorologijos temų.</i></p>
<p>Mokymosi turinys 7 – 8 klasėms Pasiūlymai: 1. Į 7 klasės temą „Gamtos jėgos ir jų padariniai“ perkelti susijusi 6 klasės temos Planeta Žemė turinį, kadangi informacija pasikartoja, o 6 klasė ir taip yra užkrauta informacijos pertekliumi; 2. Į 7 klasės temą „Išsivystymo skirtumai pasaulyje“ įtraukti papildomus nagrinėjamus aspektus, kaip: „trečiojo pasaulio šalis“, tarptautines organizacijas (pvz.: UNESCO); 3. Sąvokos, kurias siūlome įtraukti 7 klasei: „Ūkinė veikla Europoje“ - ūkio sektoriai; „Išsivystymo skirtumai pasaulyje“ – „trečiojo pasaulio šalys“; 4. 8 klasės temoje „Pasirinktų valstybių ir regionų apžvalga“ siūlome paminėti, jog moksleivis gali pasirinkti apibūdinti ne tik nurodytas valstybes, bet ir bent vieną savo norimą/pasirinktą (nebūtinai iš nurodytų); 5. 8 klasės temoje „Geografinės zonos ir jų aplinkos ūkinis naudojimas“ sąvoka ledkalnis kartojasi.</p>	<p>Neatsižvelgta</p>	<p>1. <i>Planeta Žemė ir Gamtos jėgos ir jų padariniai</i>, tai netapačios temos. Kad būtų aiškiau: pirmoji – <i>astronominė, planetarinio Žemės lygmens</i> tema; antroji – <i>geologinė-geomorfologinė</i> tema (mokytojai tai gerai skiria). 2. Šiuo metu „trečiojo pasaulio šalis“ – gana komplikauta politologinė sąvoka ir tikrai nėra kaip <i>esminė</i>. Tarptautinės organizacijos patenka į 30 proc. pamokų rezervą ir, kaip anksčiau minėta, vienai organizacijai reikia skirti bent pamoką, o ne tik nominaliai jas išvardinti, pasakant po 2-3 sakinius. 3. <i>Ūkio sektoriai</i> sąvoką labiau tinka vartoti apibūdinat konkrečios šalies ūkį / ekonomiką. Be to, tai daugiau ekonomikos sąvoka. 4. Taip, tokia galimybė yra, dėl jau trečią kartą minimų didaktinių principų ir ugdymo proceso vadybinių dalykų. 5. Paieškos komanda suranda tik vieną kartą paminėtą sąvoką ledkalnis, būtent „<i>Geografinėse</i></p>

		zonose...“.
<p>Mokymosi turinys 9 – 10 klasei</p> <p>Pasiūlymai:</p> <p>1. 9 klasės temoje „Pasaulio politinis žemėlapis ir išsivystymo skirtumai“ įtraukti papildomus nagrinėjamus aspektus: žmogaus teisių organizacijas, institucijas, garsias asmenybes. Taip pat, siūlome konkrečiai įvardinti socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos bei pilietiškumo kompetencijų raiškos turinyje nurodytas žmonių grupes;</p> <p>2. 9 klasės temoje „Urbanizacija ir migracija Lietuvoje ir pasaulyje“ aptarti minimų pabėgėlių priežastis, ne tik pasekmes ar problemas, nes tai gali formuoti neigiamą požiūrį į šiuos asmenis ir nesutampa su prie kompetencijų minimais aspektais, turiniu, ugdymomis vertybėmis;</p> <p>3. 9 klasės temoje „Pasaulinis vandenynas ir darnus jo naudojimas“ aptarti pora visuomeninių organizacijų, kurių veiklą susijusi su vandens tarša pasaulyje, vandens gyvūnų išsaugojimu. Ši tema glaudžiai artima su ekologijos tematika ir yra aktuali šių dienų visuomenei, todėl manome, jog yra svarbu susipažinti su tokiomis organizacijomis, iniciatyvomis ir kt.;</p> <p>4. Sąvokos, kurias siūlome įtraukti 9 klasei: „Pasaulio politinis žemėlapis ir išsivystymo skirtumai“ – feminizmas, rasizmas, demokratija; „Urbanizacija ir migracija Lietuvoje ir pasaulyje“ – getas, lūšnynas.</p>	<p>Neatsižvelgta</p>	<p>1. Būtent <i>papildomi aspektai</i> priklauso rezervo pamokoms. Kokias žmonių grupes ir kur tos žmonių grupės nurodytos? Vėlgi, kaip minėta, BP vengiama nomenklatūrinių (vardų, geografinių pavadinimų, faktų – o tai vis vieninės sąvokos) dalykų.</p> <p>2. Temoje aiškinamasi migracijų tipai, migracijų priežastys, pabėgėlių judėjimo kryptys. Nėra tokios sąvokos <i>pabėgėlių priežastis</i> (ko priežastis – migracijos, skurdo, socialinių garantijų ir pan.).</p> <p>3. Organizacijoms, konvencijoms, chartijoms, memorandumams ir panašioms dalykams taikytas vienodas principas – pasirenkamas mokymosi turinys (30 proc.).</p> <p>4. O kaip pagal tai grupuojamos valstybės, išsivystymo skirtumai – kur čia <i>žemėlapis</i>? <i>Getas, lūšnynai</i> – tai neesminės, o priklausomos / išvestinės sąvokos.</p>